

37

As χαθείς

«Οι άνθρωποι που έχουν μια καινούργια ιδέα, συνήθως μόλις έπαψαν να έχουν μια παλιά ιδέα».

Edwin Land, ιδρυτής της Polaroid

Μερικές φορές, για το μεγαλύτερο μπλοκάρισμα της δημιουργικότητας ευθύνεται το γεγονός ότι ξέρεις ήδη πολλά.

Μια απ' τις πιο ισχυρές κινητήριες δυνάμεις της ανθρωπίνης φύσης είναι η συνήθεια. Όπως επισημαίνει ο Charles Duhigg, συγγραφέας του *The Power of Habit*, υπάρχει ισχυρότατη εξελικτική προδιάθεση ως προς αυτό. «Αν αφεθεί στα δικά του μέσα, ο εγκέφαλος θα προσπαθήσει να μετατρέψει σχεδόν όλες τις επαναλαμβανόμενες συμπεριφορές σε συνήθεια, επειδή οι συνήθειες επιτρέπουν στο μυαλό μας να μην καταβάλλει προσπάθεια».

Δεδομένης της πολυπλοκότητας του σύγχρονου κόσμου, οι εγκέφαλοί μας είναι προγραμματισμένοι να επιβάλλουν γνώριμα πρότυπα σε πρωτότυπες λύσεις. Εξαιρετική προσέγγιση αν προσπαθείς να επιβιώσεις στην ύπαιθρο. Όχι τόσο χρήσιμη αν προσπαθείς να αναπτύξεις μια καινούργια διαδικασία παραγωγής.

Η σύγχρονη τεχνολογία δεν μας βοηθάει και πολύ. Η «παντοκρατορία της Google», που εστιάζει στις συνήθειές μας για την έρευνα και την ανάγνωση, αφήνει λιγότερο χώρο στη χαρούμενη και ανέμελη ανακάλυψη, ας πούμε, ενός ντοκιμαντέρ του BBC4 για τους τρόπους παραγωγής ηλεκτρισμού.

Πρέπει να βρεις τρόπους να σπάσεις αυτές τις συνήθειες.

Μια απ' τις πιο σημαντικές μεταπολεμικές εστίες καινοτο-

μίας είναι το Ινστιτούτο Τεχνολογίας της Μασαχουσέτης (MIT). Ένα απρόβλεπτο συστατικό της επιτυχίας του ήταν η απελπιστική έλλειψη χώρου, που ανάγκασε διαφορετικές ομάδες επιστημόνων να συνωστίζονται σε προκατασκευασμένα ξύλινα σπιτάκια. Η περίεργη διάταξή τους έκανε τους ερευνητές να χάνονται, και, καθώς κυκλοφορούσαν περιπλανώμενοι στο λαβύρινθο των διαδρόμων έπεφταν πάνω σε άλλους επιστήμονες και εργαστήρια και έπιαναν την κουβέντα. Στις καινοτομίες του MIT περιλαμβάνονται η τεχνολογία των μικροκυμάτων, η φωτογραφία υψηλής ταχύτητας και το ηχείο Bose.

Κάποιες εταιρείες αποπειράθηκαν να μιμηθούν αυτό το παράδειγμα. Όταν αγόρασε την Pixar, ο Steve Jobs μετέφερε την εταιρεία σ' ένα παλιό εργοστάσιο και έβαλε μόνο δύο τουαλέτες στη μέση του κτιρίου, ελπίζοντας πως έτσι ήταν πιο πιθανό εργαζόμενοι σε διαφορετικούς τομείς να πέσουν ο ένας πάνω στον άλλον.

Πώς να δράσεις

- Για να εμποδίσεις το μυαλό σου να πάρει το συνηθισμένο του μονοπάτι, άλλαξε ρουτίνα. Βγες απ' το μετρό στην προηγούμενη στάση. Άλλαξε το καθημερινό σου δρομολόγιο για τη δουλειά. Φάε το μεσημεριανό σου σε άλλο καφέ κάθε μέρα και πάρε μαζί σου το σημειωματάριό σου.
- Άσε χώρο για το απροσδόκητο στη ζωή σου: «Δεν έχουν χαθεί όλοι όσοι περιπλανώνται», όπως είπε ο JRR Tolkien.
- Μπορείς να δοκιμάσεις κάτι πιο δραστικό. Ένας ερευνητής στο Palo Alto τη δεκαετία του 1940 δοκίμασε να ζήσει σε 25ωρη ημερήσια βάση. Δυστυχώς, αυτό τον τρέλανε.